

שירים

I

עורכים מקרקרים על צמרות העולם,
על צנפי החלום כקר מחו הנשרים.
בהנה הקיקיונות צמתו רוחות-קדים,
תיים שרועים דוקם פאדמת בין-המצרים.

נוסף הלנג סכנפי איקרום היגעות,
ומתים האדכ לנאלה צפה עד בוש,
ו-אחרי מונרלב יצין מחרפי -פרדס-
ומי יהרום קצין בנטיעותיה, האנוש ?

כל קנה נגעין יעלה שרטון אכוב...
הזו נבשח תדשה ומן-יברא לי המחר ?
והיכן אמצא בי את בפרא ישיש לקראת כבוש,
ולקול דמו בנתיב -בראשית- יבחר ?

לי-עקביש גולש בקורי הדמדומים,
ויום פוכה :

מ'ני-נא, העורי חי ?
ויונכתיים יתמע צפרן בצחית :
מה תינקו פאסלה, ספתי ?

נקר לי בנכר-חזון הדועף עירי,
נקר לי לנהור פאלון פכות זע על אגם הקרב...
ולרנלי בלי נוע מוטל לו כנוש היולי
עולמי הנזיר -

ומה אעצב ?

II

...והכלת נצתי טבעה באפרורית אדם,
ותט רנלי הטופסנית ממרבדי ההנה ;
אור-חמי אשבל באבק דרפי חלין -
לא עוד באצבע-עזן אלמף שיכאי-שבתותיה, יה !

מיט שערי תיים הורקים על ציריהם,
על ספס יקשו לי שוב קרשות-היעודים,
וארל פסופים ערטי-קאים רזמו שאננות,
ומתק געגועים סלל נתיב-נדודים.

ברקיע סמל מתקמר שבצתי עם ערוב
פוכבי-השלים טרוטים, הם פוכבי התותבים,
וסערי הובס, ילק פפות הפפון,
והמנוני תלו רגם אי-ישם על ערבים.

לא-שמש אתמורד על מישורים דרוכים,
אקשיב בקמל במסתרים כל מחנג...
ולעצמי אפת, אלהש באזני : -אשריה !
תם ההג !

ומה תהים תינוק שבו : בנר פהן ?...
השקמי, השקמי...
באפקי יגבו עננים...
בחיוף האשר אתננדד בערפל-אבבני...
ניס-נים...

ראובן ולינרוד

הזיות בוקר (ספור)

מתנועתה. עמדו הרמויות מול אשתו הנבונה והרוה. הם התנשאו כמתפרצים מן הכלא. ראש אחד מוכר רחף במרכו. זה היה ראש דוללי וויינשטיין הבהיר. התיצב והסתכל ארוכות באשתו. אשתו הורידה את ראשה מבולבלה, כשורעותיה תלויות ללא רצון וללא כוח. מחזה מחר היה זה. יצאו הרמויות, במחול מול אשתו הנבונה, כמחול לענ ; צעדי-צער, לאמילאט. הן התקרבו בבת-אחת, בתנועה מדודה, בפנים צוחקות, ונסונו אחד בבת אחת, כנלים. התקרבו והתרחקו ושוב התקרבו. היא נסתה לחיך, אך השפתים החורות נפתחו, נחרתו וכת הצחוק נהפכה להבעת פחד. היא כפפה את כתפיה המחודרות, ננשה לכל אחד מהמחוללים, בהתחילה מצד שמאל, וכשנתקרבה למרכז נשמע צחוק צעיר והמחוללים בראשיהם המתולתלים ובשפתיהם העסיסיות שלבו זרועותיהם, נסגרו בחוג והתחילו לסובב במהירות. היא, אשתו, עמדה בתוך החוג, יחידה, עוובה, שפתיה הרקות

עם שקט בוקר של יום ראשון, יום המנוחה, באו מחשבות מזרות. דירת האינרוד וילקא נמצאה לא רחוק משפתיהם בביריטון-ביטש. מרחוק הניע שאון אטום של קרון הטרכס המתנהל בעצלתים, ללא זכר מהרעש החלוני של ניריורק. הכל נרדם. שקט. תקתוק השעון ושקשוק הגלים של החוף נשאו בקצב ויישנו. נשימה מדודה באה מנופה הארוך והרוה של אשתו ומעריסת בנו. מומן לומן נתקלו בהם מכסיו. אך כעין מחיצה הפרידה ביניהם. רמויות וקומות שונות השתרעו בתוך. ולרגעים תפס את עצמו צוחק, כועס או תמה ומסתכל לפניו בהתפעלות. מור. הוא התכוון בנופה הארוך והרוה של אשתו, ולא חשב על-אודותיה ולא ראה אותה. התיצבו שורות-שורות של נופות אחרים. גזיות וקופות התנועעו בחלל. ראשים כהירים ושפתים עסיסיות וריחניות היו להן. והנה הופיעו פנטומים אלה בקבוצה, כל הראשים ביחד, נראים כעץ מלא תפוחים, או כחורשת ארניים הנראית מרחוק, כבלורית ירוקה

קולה רגן. הצפרנים החלשות הוצאו מנרתיקן:
 – ליאו, ואם אלך לאחור, ואם אקח אחר, מה תאמר או?
 דומיה. שעול מרוסק ורועד כאחת: חיה נוספת:
 – דוללי, חביבה, רק לא בחיי... דוללי... פרת שלי... נשמתי...
 הלא חלק את מנפיי... חלק מהויתי כולך... רק לא עכשיו... דוללי
 שלי... אמות, ואחר כך... היי עכשיו שלי... דוללי, הבטיחי לי, דוללי...
 יאוש מתלבט, מתחנן. הנפש נתגלגלה כולה לגויה אחרת. לגויה
 שלמה, ופחדת שלא תנרש משם. הנוף מרוסק, מדולדל והנפש נדרה
 מצאה אחיזה ופחדת שנס משם תנרש, ממחבואה האחרון.
 הצפרנים נכו, התיבשו. בכי ילדה מתחטאת. כתפיים רועדות שמה
 בחדר הסמוך. חרטה ורחמים.
 – לא לא, ליאו, אל תפחד... לא, ליאו... אך רוצה אני כי נחיה,
 נחיה שנינו ככל האפשר... אתן לך מנשימתי, מחיי. אך תן לי את ידיך
 הצנומות וארגיש בהן...
 ועכשיו הוא בקולורדה, והיא כאן, כאן בניוירוק, באותה העליה
 ממזרח לברודבי, יחידה, מקיימת את נדרה. רחמים בלוע נייוירוק
 הענקית, רחמים בין צפרנים תקיעות. והוא שם בקולורדו...
 פאולין שוכבת שם, על המטח, ובעריסה הילד. כמה זרים הם
 לו, שניהם. בחדר אחד זורים. טוב לשכב ככה במטה, בבוקר יום
 יום ראשון. אין צורך לקום לעבודה ולנשק לה לפני לכתה. אין צורך
 לשקר. עוד מעט תתעורר ותאמר:
 – אתה ישן עיד?
 הוא יעצום את עיניו. עוד רגע לחלום, לחשוב, לחיות בין הצללים
 המרחפים. בין כל אלה הדמיונות הקרובות. עוד רגע לחלום, לחשוב,
 לחיות ביניהם. היא הנש אל מטחו, תשק לו במצחי בלאש:
 – טוב. יכז אתה עוד לנוח קצת. הלא יום מנוחה היום.
 אך רק לשעה קלה יתנו לו מנוחה. השקט יופרע. הילד יתעורר.
 תה. ארוחת בוקר, נשיקה לפאולין ונשיקה לילד. לנוף זה הזר. ואחרי
 הארוחה, נסיעה באוטומוביל. דבורים, מלים זרות.
 – שלום, מה שלומכם? – זמן רב לא ראינו אתכם, ביומיק טוב
 אצלכם, איך הנסיעה עליו? – ומה משקל הילד? – למי הוא דומה?
 האף של אבא – שקט כמו אמא.
 וחזור חלילה. והכל בהתענינות כה מרובה, כאילו לא היו
 חזיונות אחרים בכקרים נם להם. כאילו כל המתהווה, כל המלים,
 השיחות, החפזון אינם דברים עוברים בלי ערך, כאילו אין החיים
 האמתיים הגדולים בחזיונות הבוקר השקט.
 היה אצלה, אצל דוללי, לפני זמן לא רב, אחרי נסיעתו
 של ליאו לקולורדו. נפרדו דרכיהם, מאז עברו יחד ביוסטרן-יוניון, אך
 נשארו ידידים. ליאו הצליח במחזה שכתב והיו לו מהלכים בכרודבי.
 מחזה כזה ונונה כצלילי שירתו. אהבת אשה חולה לאיש בריא ויפה.
 היא הורגת אותו כדי שאחרת לא תאהבהו אחרי מותו. בכסף זה הוא
 הוא גם נסע לקולורדו. ובינתים עלה כיריהם להכיר את אנשי הברודבי
 גילו בה, בדוללי, כשרון משחקת. כמה שונתה, דוללי, מאותו הזמן
 שעבדה על כתיבת המכונה ושננה בשלפון כל היום מלים בלי שום
 ערך. כמה שונתה. היא תפסה את דופק החיים. אולי משחקת בתיאטר
 רון עור לה בזה. אינה מתעכבת על דברים שאין להם ערך, מחפשת
 את התמצית. דולה מנכבי הצער ומתנענעת על נכבי השמחה. אינה
 מסתפקת בקטנות. כזאת היא גם בתפקידים שלה בתיאטרון ורוצה למצוא
 את הגורמים העיקריים. מי פלל, כי דוללי תוכל להתרומם לנובה זה.
 דברה אתו או בנלו ל. הסתכלה ישר לתוך עיניו:

התחתני בזמן אחד: ליאו עם דולי והוא עם פאולין.
 האהב אתה, את פאולין – לא ידע. יסר את עצמו פעמים
 רבות, ואף על פי כן היה רוצה להיות קרוב לדוללי. צבע עיניה
 היה משתנה. לפעמים כהות-כחולות, ולפעמים ירוקות-חרדות. היו רגעים,
 ויאוש כל כך מדכא נשקה מתוך עיניה הגדולות עד שקשה היה
 להסתכל בהן, כאילו דקרו, ובצחקה רצה כל אחד לצחוק אתה.
 האהב את פאולין? ידע כי חבב את דבריה השקטים. את קולה
 המלבב. הלא הודות לה יכול ללמוד הנדסה; הודות לה יכול לשכב
 כאן, על יד החלון המשקף על בריטון-ביטש ולהרהר בכנין זה.
 ודוללי, האם יכול היה לקחתה מליאו? המסכן עכשיו בקולורדו,
 בסנשריום של דנגר. השעיל התנבר, והוא נאלץ לנסוע. ודוקא אחרי
 שרכש לו שם. לא במוסיקה, כי אם בדבר שבעצמו לא פלל: בדרמה
 שכתב. אך צריך היה לעזוב הכל ולנסוע. נגונו היו אפורים בזמן
 האחרון. הוא לא שר בפה מלא. רגנו הננונים, התמררו; מרחפים,
 אינם רוצים עוד להסתלק, ורוערים מכאב ומבעט.
 ליאו אהב את דוללי. בשארית כוחותיו נמשך אחריה. הוא היה
 חצוי מת, והיא היתה לו סמל החיים. מדברת היא וכל איבריה תדברנה,
 בת עשרים ושמונה היתה וכל רואיה יחשבוה לבת עשרים. וכשליאו
 שר בנוכחותה נדמה היה כאילו הצלילים רוטטים סביבה, מתלבטים
 ברעדה ואינם נוגעים בה.
 פעם, עוד לפני נסיעתו של ליאו לקולורדו, הקשיב מילקא
 לשיחתם. לא התכוון לכך, אך לא רצה גם להפריע, ולו היה עוזב
 או סוגר את הבית היו תיכף מרגישים בזה.
 – לא, לא – התחנן קולו של ליאו – אל תנעי בי, אסור לך.
 אמרתי לך כמה פעמים. כל נשימתי נניעה, מתה; נשימתי מן. אל
 תנעי בי.
 – הלא תאהבני, ליאו, שים נא ירך ללבי, תן לי את שפתיך
 הבערות, ירך הרזה מוסיפה בי חיים.
 – לא, דוללי יקרה. לא חיים, מןת תביא לך. ואני הרי אוהב
 בך את החיים, את הפרח הרענן אוהב אני בך. נניעתי מות. תקמלי
 כמיני אם תנעי בי.
 – ליאו, נופי כמה להתרפקות. איני יכולה יותר. כשאתה מתרחק
 ממני משיל אתה עלי אימה. נדמה אתה לי או כצל מתהלך. הבה
 וארגיש את חומך.
 – סבלי, חביבה. לא הרבה נשאר לי, ספורים ימי. אטמא אותך
 כמנעי. ההיית רוצה להתרפק על שלד? אני רוצה לעצום את עיני
 בפעם האחרונה ולראותך כאן חיה וערה, כמו תמיד. כמו עכשיו, פרתי
 הנחמד, נצני היקר. אל תנעי, איכה אטמאך?
 דומיה שררה או לשעה קלה. ידע וילקא כי שני צללים
 התלבטו שמה בכאב וברחמים. זה היה כביתו של ליאו. הוא נר בשני
 חדרים במזרחו של רחוב שלושים וארבעה. כל כך קרוב להם רעשה
 נייוירוק, המתה ברודבי. כל אחד רץ, מיהר. אוטומובילים, רכבות.
 צעקות, צחוק. צלילים הודפים, רוחפים ומולידים תנועות נחפזות חוטפות.
 דמתה העיר בשעה זו, כמלאת צפרנים ארוכות-ארוכות, נטויות וננעצות
 בכשר מפרפר. לא איכפת היה בכשר מי – אך להנעץ ולקחת, לקחת,
 לקחת; להוציא ולשים לחוך הלוע ושוב להושיט את הצפרנים העקומות.
 עיטים ענקיים עפו, נחפזו ומהרו לשרפם. הטרף רעד. התלבטו והצפרנים
 נתקעו ושרפו.
 ופה ישבו הם. נתנו ולא רצו לקחת. פחדו. פחדו להושיט
 את הצפרנים החלשות. בכו, התנענעו, סבלו. כמהו – ופחדו.

תכניות, עושה רשימות, מקשיב לשיחות, לרעש, רכבות, בית-חרושת, צלצולים, שרשרות – והכל בלעדיו. היא אינה קיימת בכל זה. נזכר בה רק, בבואו בערב הביתה, רק בנשתי אל הרלת. האם היא חלק מהיוז? הראתה לו פעם מכתב אהבה ממולטו אחד שהור אחריה. גם את תמונתו ראה. חיך הלה. שפתים תאותניות עבות, שיניים גדולות חזקות. בכוח נשמה תמונתו. ומי יודע אם לא דמות המולטו עומדת גם לפני תמיד, לפני פאולין. ומי יודע אם ברנעי הכוקר אחרי צאתו לעבודה אין גם היא שוכחת לנמרי על מציאותו, כמו שהוא שוכח עליה.

מחשבות בתנועות. יוצא המולטו הנבואה מתוך מסגרת התמונה, גדל, נש אל פאולין, מחזיקה בידיו, הורקה, מעביר בידו על גופה, מלטפה, לוקחה בורעותיו ורוקה, רוקד על מקוב אחד ודופק ברנליו בחזקה. פאולין נוחנת עליו ומלטפת אותו במבט אם. השוכנת קנאה בלבה, כעס? לא. סתם מזרז ואי נעים. יש רצון לא לראות, לא להסתכל. מזרז סתם. אך האם זאת קנאה? היה רוצה לבעוט בהם – אך אין שנאה קנאית, הורה היא לו?

מרחוק עובר טרם. צלצול. שאון הגלים הקצוב בא דרך החלון. שם, מאחורי הבית, משתרע הים הנדול שמוף בקרני שמש. מכדיקים הם המים, מתלכדים באורות. גלים קלילים-קלילים מתנודרים שמה. ומה אם הוא ודוללי היו נשאים עכשיו בסירה, כסירה היא ששם בה על נהר הרליזור. כפות ידיהם משולבות ומסתכלים בברק האין סופי של הים הרחב. רק יסתכלו והסירה תנשא מאליה. כל היום, כל היום בלי סוף, בלי סוף. ואחר כך יבוא הערב. המים ישחירו, יעצבו, והם שנים יחד. כל הזמן יחד. מחשבות שניהם למקום אחד נשואים, ובסירה שני צלליהם מתלכדים לאחד.

ולואו מה יאמר? ניגוניו ירחפו סביב לסירה שחורים, כבדים, זועמים. לא יגעו בהם, בשמים. פתאים ישקטו הגלים. הסירה תעמוד דומם, והצללים יתלכדו ויתקרבו. דמות ליאו תקום מתוך המים השחורים: רזה, עינים מאובנות, נטולי צער ושמחה. לא יסתכל אפילו. המבט המאובן יעבור מעבר לסירה.

ותמונה של סירות סירות מרחפת. כולם בסירות. יוצאות במחול אחת מול השניה. דוללי אתו בסירה אחת, המולטו עם פאולין בשניה, וליאו יחידיו. בלי סירה. עומד במים, ענק רזה, עומד במבט מאובן. הם מכים במשוטים, רוצים לצאת מהחוג והסירות אינן נשמעות, רוקדות בתוג. אחת אחרי השניה ובתוך עומד ליאו הענק הרזה.

נשמע קול ילד בוכה בעריסה. פאולין הרימה את ראשה ושלחה לו מבט מלטף.

וילקא עצם את עיניו. פאולין קמה, נעלה את הסנדלים, ננשה אל בעלה, נשקה לו על מצחו ופנתה אל הילד.

– כל זמן שליאו חי לא ארע איש. אשתה את הנביע עד תומה. הייתי אתמול בהרי אדירונדקס. לפני שם בבית העומד על נבעה ומתחתה משתרעת בריכת נ'אורני. כחולים הם ההרים באדירונדקס מרחוק ובערב מתלכדים הם עם הרקיע ועם הבריכה. דומיה בשדות ובנבעות המשתרעות סביב. אין בהם ניל ובכל זאת נהייתי, שמחתי. חשבתי והתפלאתי. למדתי להבין אז את ליאו.

הסתכל וילקא בפני דוללי הילדותיים והנבונים והתפלא. איוו מטרמפופזה. ואיוו מרחק בינה ובין פאולין. הארוחה, החחולים, הילד, כמה קטן ערכם בחיי יום יום. הם ממלאים את היום, אך אין הם ממלאים את החיים. נחוצים הם? כן. הכרחיים. אבל אין ההכרח ממלא את החיים, אף לא הימים הארוכים. ימים ושנים עוברים ללא כלום. ישנם רק רגעים ספורים המעבירים לפני המחשבה בבהירות הברק אסוציאציות של דורות. יש רגע של מעוף חודר בתוך ההווה כולה וצריך לתפוס אותו, להתלות בו. פאולין לא תוכל לתפוס רגעים אלה הספורים. לא תוכל למעלה מכוונתיה הם.

הסתכל אז בדוללי, בפניה המתנועעים הסונסטיבים. מעוף, משק כנפים ומבט מנבואה. ובהתבוננו בה ראה לא רק את חדרה ולא רק אותה, אלא חיים שלמים שעברו, עשב מתנועע, אושת רוח קלה, אושה בלתי נתפסת של הרגע הנדול, ערך החיים ביפים והחולפים ברנעים הספורים... סירה קלה בין הסוף על נהר הדייליבר, אורות מנצנצים על ההודסון, סנט-לאורנס הענקי השושף בהרחבת הדעת בעמקים הירוקים של קנדה, עמק הליהיי, ורוך בלי סוף. ברנעים אלה מרחקים מששטמים, נוף אחד מביא אחר, כל אחד והרנשתו, כל אחד ותנועתיו המיוחדות לו. עולמות קמים, עולמות הולכים ואחרים מתדפקים ובאים.

דוללי שתקה רגע ארוך וליכדה את מחשבותיה. המשיכה:

– כן, הבינותי את ליאו. יש שמחה בצער, רק לצלול בו, להרנישו עד תומה, שידקור ממש, זהו מסחזום רוחני, תאמר, אולי. אין מרנישים יופי אלא אם הוא נורם כאב פיזי ממש. שתבער אש בעצמות, כשחפת אוכלת, שיפרפר הנוף מתוך קרחת. ובכאב זה מקנת השמחה. כמה אהבה אותו רגע. כן, אם אהב פעם בחייו, אותה אהב, ולא זאת הצנומה והטובה השוככת פה. אך, הינד לה? היעורר אותה? הכדאי הדבר? לא ולא. אין כדאי. השמחה היא בצער. הימים הארוכים ללא ערך הם. ברנעי הבקרים יוכל להעביר בדמיונו ולסבול ולשמת...
מחר הרבר. הנה הם כולם בחדר אחר. ישנים יחד. אוכלים יחד. אומרים דברים נמוסים ותמים אחד לשני. – כמה מאושרים הם! – אומרים כל רואיהם. ומה החה היא ברנע זה? אולי גם אותה מעטירות היות הבוקר... כל יום בשש הוא קם. אץ נדחק בין גויות זרות לסוכוויי. והיא נשארת במטה, ואולי גם ענייה פקוחות והוות. ואחר כך יחידה היא כל היום. הוא מדבר כל היום, עובר, מעבר